

“Οι εκκλησιολογικές μετα-πτώσεις του Πατριαρχείου Μόσχας”

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#)

Κείμενο του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, κ. Ιεροθέου, όπως αυτό επικαίρως δημοσιεύεται στον ιστοχώρο “Εκκλησιαστική Παρέμβαση” (parembasis.gr) της Ιεράς Μητροπόλεως Ναυπάκτου:

Ὁ οἰκουμενισμός συνδέεται μέ τόν σχετικισμό ἢ σχετικοκρατία, ὅτι, δηλαδή, ὅλα εἶναι σχετικά καί ἔτσι δημιουργεῖται σύγχυση στά θεολογικά καί ἐκκλησιολογικά θέματα. Ἄλλο, βέβαια, εἶναι ἡ οἰκουμενικότητα καί ἄλλο εἶναι ὁ οἰκουμενισμός, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιά σύγχυση μεταξύ ἀληθείας καί πλάνης, μεταξύ ἀληθείας καί αἵρέσεως.

Παρατηρῶ, ὅμως, ὅτι οἱ ἀντιοικουμενιστές στήν Ἑλλάδα κρίνουν καί ἐπικρίνουν ἔντονα τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ιδίως τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.

Βαρθολομαῖο, ἐνῶ ἀμνηστεύουν παράλληλα τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, κυρίως τήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας. Νομίζω ὅτι αὐτό δέν εἶναι δίκαιο, οὔτε ἀντικειμενικό.

Γι' αὐτό στήν συνέχεια θά θίξω τήν κατά καιρούς στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας, κυρίως ἔναντι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Οὐσιαστικά, θά παρουσιάσω τίς μετα-πτώσεις της σέ ἐκκλησιολογικά θέματα, πού γίνεται ἀνάλογα μέ τίς ἐκάστοτε ἔξωθεν ἐπιδράσεις.

Πρέπει ἀπό τήν ἀρχή νά διευκρινίσω ὅτι ὅσα θά γραφοῦν στήν συνέχεια δέν ἀφοροῦν τόν ὀρθόδοξο ρωσικό λαό καί τούς ἁγίους πού ἔζησαν καί ζοῦν στήν Ρωσία, ἀλλά τήν κατά καιρούς ἡγεσία πού ἐπηρεάσθηκε ἀπό ἄλλους παράγοντες.

1. Ἡ ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου»-Συνάξεως στήν Μόσχα τό 1948 κατά τοῦ Παπισμοῦ

Τό ἔτος 1948 (Αὐγούστος) θεωρεῖται ὡς σημαντικό γιά τήν οἰκουμενική κίνηση, γιατί τότε ἰδρύθηκε τό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, καί διεξήχθη ἡ Α΄ Γενική Συνέλευσή του στό Ἄμστερνταμ τῆς Ὁλλανδίας.

Ἐνα μήνα πρίν καί συγκεκριμένα μεταξύ 8-18 Ἰουλίου τοῦ 1948, συνεκλήθη στήν Μόσχα ἕνα «Συνέδριο τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθόδοξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν», μέ τήν εὐκαιρία τῶν 500 ἐτῶν ἀπό τήν ἀνεξαρτητοποίηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, πού ἔγινε τό ἔτος 1448.

Στό «Συνέδριο» αὐτό ἐξετάσθηκαν τά θέματα «Βατικανό καί Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία», «Ἀγγλικανική Ἱεραρχία», «Οἰκουμενική Κίνησις καί Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» καί «Ἐκκλησιαστικόν Ἡμερολόγιον».

Ὁ καθηγητής Ἰωάννης Καρμίρης δημοσίευσε τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου» αὐτοῦ γιά τό Βατικανό, τό ὁποῖο μέ ἐνδιαφέρει στό παρόν κείμενό μου, μέ θέμα «Βατικανό καί Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», τήν ὁποία ὑπέγραψαν τέσσερεις Πατριάρχες (Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας καί Βουλγαρίας) καί οἱ ἀντιπρόσωποι ἄλλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν (Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Γεωργίας, Βουλγαρίας, Πολωνίας, Τσεχοσλοβακίας καί Ἀλβανίας).

Τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς προηγήθηκαν πέντε Εἰσηγήσεις, ἥτοι: α) τοῦ Ρώσου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καζάν Ἑρμογένους μέ τίτλο «Παπwsύνη καί Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», β) τοῦ Ρώσου Πρωτοπρεσβυτέρου Γαβριήλ Kostelnik μέ τίτλο «τό Βατικανόν καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», γ) τοῦ ἰδίου μέ τίτλο «Ρωμαϊκή Ἐκκλησία

καί ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας», δ) τοῦ Βούλγαρου Μητροπολίτου τοῦ Plovdiv Κυρίλλου μέ τίτλο «ἡ Ρώμη καί ἡ Βουλγαρία» καί ε) τοῦ Ρουμάνου καθηγητοῦ Th. Popescu μέ τίτλο «ἡ στάσις τοῦ Βατικανοῦ ἔναντι τῆς Ὁρθοδοξίας κατά τὰ τελευταῖα 30 ἔτη».

Ὁ ἴδιος καθηγητής, πού παραθέτει τό κείμενο τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, γράφει ὅτι παραλείπει τό τελευταῖο τμήμα τοῦ κειμένου «ἄτε περιλαβόν πολιτικολογίαν, ἐξηγουμένην ἐκ τῶν συνθηκῶν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς». Αὕτη ἡ παρατήρηση γιά τήν παράλειψη τοῦ τελευταίου τμήματος τοῦ κειμένου τῆς ἀποφάσεως, νομίζω ὅτι δείχνει καί τήν στοχοθεσία τοῦ ὅλου Συνεδρίου καί τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, γιατί ἡ Ρωσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καί ἀπό τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἔπρεπε νά διαφοροποιηθῇ ἀπό τήν Δύση γιά πολιτικούς λόγους, ὅπως θά δοῦμε πιό κάτω.

Θά κάνω μιά περίληψη κατά ἐνότητες τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς γιά τό Βατικανό, γιά νά φανῇ τό περιεχόμενό της.

Στήν ἀρχή γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «ἡ Ρωμαϊκή Κούρια μετά τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐπί κεφαλῆς ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων, διέφθειρεν, ὑπό τήν ἐπίδρασιν κοσμικῆς καί ὑπερφιάλου οἰήσεως καί ἄλλων καθαρῶς ἀνθρωπίνων αἰτίων, τήν ἀληθῆ εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν». Ἀναφέρεται ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία ἀποφαίνεται ὅτι πρέπει νά φυλάττουμε «ἀκαινοτόμητόν τε καί ἀπαράτρωτον τήν παραδοθεῖσαν ἡμῖν πίστιν ὑπό τῶν αὐτοπτῶν καί ὑψηρετῶν τοῦ Λόγου τῶν θεοκρίτων Ἀποστόλων». Ἐπειτα, γράφεται ὅτι «οἱ Ἐπίσκοποι Ρώμης» παρέβλεψαν αὐτήν τήν ἀπόφαση τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί «παρέφθειραν τήν καθαρότητα τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας». Ἀναφέρει τὰ «νεοεισαχθέντα δόγματα» περί τοῦ Filioque, τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου, «ιδίως τῆς παντελῶς ἀντιχριστιανικῆς διδασκαλίας περί τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί τοῦ ἀλαθήτου αὐτοῦ». Μέ τήν ἀντιχριστιανικὴ αὐτὴν καινοτομία οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης προξένησαν «τεραστίαν ζημίαν εἰς τήν ἐνότητα τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί γενικῶς εἰς τό ἔργον τῆς προσοικειώσεως τῆς σωτηρίας ὑπό τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς».

Στήν συνέχεια, στό κείμενο τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀναφέρεται ὁ πρῶτος κανόνας τῆς ΣΤ΄ (τῆς Πενθέκτης) Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὅτι δέν πρέπει οἱ Χριστιανοί νά προσθέτουν ἢ νά ἀφαιροῦν κάτι ἀπὸ ὅσα ἀποφάσισαν οἱ ἔξι Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι, καθὼς ἐπίσης ὅτι οἱ Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων «καταδικάζουσι νῦν τόν ρωμαϊκόν Παπισμόν δι’ ὅλα τὰ καινοφανῆ ρωμαϊκὰ δόγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι καθαρῶς ἀνθρώπιναι ἐπινοήσεις, οὐδέν ἔχοντα ἔρεισμα οὔτε ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ, οὔτε ἐν τῇ ἱερᾷ παραδόσει, οὔτε ἐν τῇ πατερικῇ Φιλολογίᾳ καί τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ».

Τονίζεται, ακόλουθως, ότι ή απόφαση αυτή πού έλαβαν στό «Συνέδριο» αυτό «δέν είναι τυχαία», γιατί άπορρέει από τίς θεμελιώδεις άρχές τής άρχαίας Καθολικής Όρθοδοξίας, καθώς επίσης «δέν είναι νέα» γιατί έπαναλαμβάνει παλαιότερες όμολογίες τών Πατριαρχών τής Άνατολής.

Άναφέρεται ότι τό Βατικανό ξέχασε τίς παραδόσεις τής καθολικής Όρθοδοξίας και έτσι «ώδηγήθη τό πλοϊον τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας εις τήν άνοίκειον διά τήν Χριστιανικήν Έκκλησίαν αύλακα τοϋ άντιχριστιανικοϋ Παπισμοϋ», μέ τήν εισαγωγήν «τοιούτων καινοφανών δογμάτων», όπως είναι ή διδασκαλία περί τοϋ πρωτείου και τοϋ άλαθήτου τοϋ Πάπα στην Έκκλησία. Έτσι, διαφθείρεται ή καινοδιαθηκική διδασκαλία τής Έκκλησίας τοϋ Χριστοϋ από τούς Παπιστές και «ή Έκκλησία τοϋ ζώντος Θεοϋ» μεταβλήθηκε από τούς Παπιστές «εις μίαν γήινην πολιτικήν όργάνωσιν».

Έπειτα, γίνεται λόγος για τό ότι ό «Παπισμός» μέσα στην ιστορία έπιχείρησε «είτε άμέσως είτε έμμέσως διά τής Ουνίας» νά προσηλυτίση τούς Όρθοδόξους στόν Ρωμαιοκαθολικισμό και αυτό τό έκανε «δι' αίματηρών πολέμων και παντοειδών βιαιοπραγιών», και έκθέτει συγκεκριμένα παραδείγματα. Έστερα από τά άνωτέρω τονίζεται ότι «όλος ό χριστιανικός κόσμος και όλοι οι άληθώς πιστοί ρωμαιοκαθολικοί» όφείλουν νά γνωρίζουν «εις ποϊον βάραθρον όδηγεϊ ό σύγχρονος Παπισμός». Όλοι οι Χριστιανοί «άδιακρίτως έθνικότητος και όμολογίας, δέν δύνανται νά μή στιγματίζωσι διά τοϋτο τήν πολιτικήν τοϋ Βατικανοϋ ως άντιχριστιανικήν, άντιδημοκρατικήν και άντεθνικήν».

Στό τέλος ή απόφαση αυτή κλείνει μέ προσευχή στόν μέγα Άρχιερέα, τόν Κύριο ήμών Ιησοϋν Χριστόν, για νά φωτίση «τήν ρωμαιοκαθολικήν Ιεραρχίαν» μέ τό φώς τής θείας διδασκαλίας, και νά τήν βοηθήση για νά γνωρίση «τό βάραθρον τής άμαρτωλοϋ πτώσεως, εις τό όποϊον ώδήγησε τήν Δυτικήν Έκκλησίαν διά τε τών καινοφανών διδασκαλιών αυτής περί τοϋ πρωτείου και τοϋ άλαθήτου τοϋ Πάπα, ως επίσης και διά τής χρησιμοποίησεως τής Έκκλησίας εις τά συμφέροντα τοϋ πολιτικοϋ άγώνος».

Τήν απόφαση αυτή, πού είναι άντιοικουμενιστική, όπως και οι αποφάσεις στα άλλα θέματα μέ τά όποϊα ασχολήθηκε τό «Συνέδριο» αυτό, τήν ύπογράφουν: «ό Μόσχας Άλέξιος, ό Σερβίας Γαβριήλ, ό Ρουμανίας Ιουστινιανός, ό Βουλγαρίας Στέφανος, ό Έμέσηςς Άλέξανδρος και ό Λιβάνου Ηλίας, ως αντιπρόσωποι τών Πατριαρχών Άλεξανδρείας και Άντιοχείας, ό Bialystok (Πολωνίας) Τιμόθεος, ό Κορυτσᾶς Παΐσιος, ό Πράγας Έλευθέριος».

Πρέπει δέ νά σημειωθῇ ότι στό «Συνέδριο» αυτό από μερικούς συνέδρους

ἀναφέρθηκε ἡ θεωρία ὅτι ἡ Μόσχα εἶναι ἡ «Τρίτη Ρώμη».

2. Ἡ σκοπιμότητα τοῦ «Συνεδρίου»-Συνάξεως στήν Μόσχα τό 1948

Ἡ συνάντηση αὐτή στήν Μόσχα τό 1948 τελικά χαρακτηρίσθηκε, ὅπως φαίνεται στά κείμενα τῶν αποφάσεων, ὡς «Συνέδριο τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν».

Ὅμως, αὐτή ἡ Συνάντηση ξεκίνησε νά πραγματοποιηθῇ ὡς «Οἰκουμενική Σύνοδος» μέ σκοπό νά προσδώσῃ στόν Πατριάρχη τῆς Μόσχας τόν τίτλο τοῦ «Οἰκουμενικοῦ» καί νά ἀναλάβῃ ἀντιοικουμενιστικές πρωτοβουλίες, παρακάμπτοντας τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἦταν μιά «πανσλαβιστική» Σύναξις. Ὁ καθηγητής Ἰωάννης Καρμίρης τήν ἀποκαλεῖ «Ὁρθόδοξο Συνέδριο».

Ἡ ἀπόφαση τήν ὁποία εἶδαμε προηγουμένως ἐναντίον τοῦ Βατικανοῦ ἦταν μέσα στήν προοπτική τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ καθεστώτος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ Μιχαήλ Ἀρτέεφ συνέγραψε ἕνα ἄρθρο μέ σκοπό νά ἀποδείξῃ ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ «Συνεδρίου» τοῦ 1948 δέν ἦταν πανορθόδοξες, ἀλλά προέκυψαν κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστώτος. Τό ἄρθρο αὐτό στήν πραγματικότητα θέλει νά ἀποσείσῃ τήν κατηγορία τῶν κριτικῶν πού ἔγιναν γιά τό ὅτι στά μετέπειτα χρόνια ἡ ἴδια ἡ Ρωσική Ἐκκλησία διαφοροποιήθηκε ἀπό τίς ἀποφάσεις στήν Μόσχα τό 1948 καί συμμετεῖχε στό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν.

Συγκεκριμένα, στό ἄρθρο του μέ τίτλο «Οἱ ἀναγκαστικές λύσεις τῆς συνεδρίασης τῶν Προκαθημένων καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Μόσχα τό 1948» παρουσιάζονται οἱ συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ἔγινε αὐτή ἡ συνδιάσκεψη, ἀλλά καί ὁ ρόλος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως στήν διοργάνωση καί τήν διεξαγωγή τῆς Συνεδρίασης στήν Μόσχα τό 1948. Γι' αὐτό στήν ἀρχή ἐρωτᾷ: «Ἀλλά ἦταν πράγματι ἡ συνδιάσκεψη τῆς Μόσχας μιά Πανορθόδοξη Σύνοδος; Κατά πόσο, στήν πραγματικότητα, ἦταν ἀναξάρτητες οἱ ἀποφάσεις καί οἱ ἀξιολογήσεις της;».

Γιά τόν σκοπό αὐτόν παρατίθενται ἀποκλειστικά στοιχεῖα γιά τά δύο αὐτά ζητήματα, ἀλλά ἐδῶ θά ἀρκεσθῶ στήν παρουσίαση μερικῶν συγκεκριμένων σημείων.

Πρῶτον. Ὁ Στάλιν, ὅπως γράφεται στό ἄρθρο αὐτό, «στίς 4 Σεπτεμβρίου τοῦ 1943 προγραμμάτισε μιά ἀναπάντεχη νυκτερινή συνάντηση μέ τούς τρεῖς Μητροπολίτες οἱ ὁποῖοι ἡγοῦνταν τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας». Πρόκειται γιά τόν

Τοποτηρητή τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Μητροπολίτη Σέργιο Στραγκορόντσκι, τόν Μητροπολίτη Λένινγκραντ Ἀλέξιο Σιμάνσκι καί τόν Μητροπολίτη Κιέβου καί Γαλικίας Νικόλαο Γιαρουσέβιτς.

Ἡ συνάντηση αὐτή κατέληξε στήν ἀπόφαση νά δημιουργηθῇ ἕνας κρατικός φορέας, δηλαδή ἕνα Συμβούλιο ἀρμόδιο γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, πού θά ὑπάγεται στό Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τό ὁποῖο θά συντονίζῃ τίς σχέσεις τοῦ Κράτους μέ τήν Ἐκκλησία. Ἔτσι, ἡ Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρέθηκε σέ ἐπιτήρηση ἀπό τό Συμβούλιο αὐτό καί βέβαια κάτω ἀπό τόν ἄμεσο ἔλεγχο τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους.

Αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου ἡγήθηκε ὁ συνταγματάρχης τῆς NKVD Γ. Κάρποφ, πού εἶχε σπουδάσει σέ ἱερατική Σχολή, ὅπως εἶχε κάνει καί ὁ Στάλιν, εἰσῆλθε στόν Κόκκινο Στρατό καί τό Κομμουνιστικό Κόμμα, ἦταν «ἕνας ἀπό τούς τακτικούς δημίους τοῦ Στάλιν», καί ἐκτελοῦσε ἀθῶους πολίτες «μέ μαζικούς τουφεκισμούς», «χρησιμοποιοῦσε διεφθαρμένες μεθόδους ἔρευνας καί παραποιοῦσε τά πρακτικά τῶν ἀνακρίσεων».

Νά σημειωθῇ ὅτι ἡ NKVD, τῆς ὁποίας Συνταγματάρχης ἦταν ὁ Κάρποφ, ἦταν πρόδρομος τῆς Κα Γκε Μπε (KGB) καί συνδέεται μέ τήν «Ἑλληνική ἐπιχείρηση» πού διατάχθηκε ἀπό τόν Στάλιν γιά τήν καταδίωξη τῶν πολιτῶν ἐλληνικῆς καταγωγῆς καί Ἑλλήνων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν στήν Σοβιετική Ἑνωση.

Πάντως, μία ἀπό τίς πρῶτες δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου ἦταν ἡ προετοιμασία γιά τήν σύγκληση προσυνοδικῆς συνεδρίασης στήν Μόσχα τό 1947, πού εἶχε σκοπό τήν συνάντηση ὅλων τῶν Προκαθημένων καί Ἐκπροσώπων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μέ εὐκαιρία τήν 500ή ἐπέτειο τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τό 1448. Ἡ Σύνοδος αὐτή θά ἀνέπτυσσε θέματα γιά τό Βατικανό, πού ἦταν «πνευματικό κέντρο τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ τοῦ ἐλεύθερου κόσμου», τήν ἵδρυση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν μέ τό οἰκουμενικό κίνημα, τήν Ἀγγλικανική ἱεραρχία καί τό ἐκκλησιαστικό ἡμερολόγιο.

Αὐτή ἡ Σύναξη ἐπρόκειτο νά εἶναι Πανορθόδοξη ἢ Οἰκουμενική Σύνοδος, πού εἶχε νά συγκληθῇ αἰῶνες καί νά ἐξετάσῃ τό θέμα στό νά ἀποδοθῇ στόν Πατριάρχη Μόσχας ὁ τίτλος τοῦ «Οἰκουμενικοῦ».

Δεύτερον. Στό ἄρθρο αὐτό δημοσιεύεται ἐμπιστευτικό ἔγγραφο, πού ὑπογράφεται ἀπό τόν Μπέλισεφ, ἀντιπρόεδρο «τοῦ Συμβουλίου γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν τῆς ΕΣΣΔ».

Σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο αὐτό, τό Συμβούλιο Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως μέ

τήν απόφασή του N1132-465/cc3 τῆς 29ῃ Μαΐου 1946 ἔδωσε τήν συναίνεσή του «στό Πατριαρχεῖο Μόσχας νά πραγματοποιήσῃ στή Μόσχα τήν Οἰκουμενική Προσυνοδική Συνδιάσκεψη, μέ τήν συμμετοχή ὅλων τῶν προκαθημένων τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου, γιά τήν συζήτηση ζητημάτων γιά τήν ἐκπόνηση μιᾶς κοινῆς γραμμῆς στόν ἀγῶνα μέ τό Βατικανό, γιά τήν στάση πρὸς τό λεγόμενο Οἰκουμενικό κίνημα, γιά τήν σύγκληση τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί μερικά ἄλλα». Ἡ Προσυνοδική Διάσκεψη χαρακτηρίστηκε «Οἰκουμενική» καί θά γινόταν στίς ἀρχές τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ τρέχοντος, τότε, ἔτους. Ὅμως, ἡ Προσυνοδική διάσκεψη ἀποδείχθηκε προβληματική, γιατί ἀρνήθηκαν νά συμμετάσχουν οἱ Ἑλληνόγλωσσες Ἐκκλησίες.

Τρίτον. Στό ἄρθρο αὐτό δημοσιεύεται καί τό ἀπό 3 Αὐγούστου τοῦ 1948 ἔγγραφο Νο 642/с τοῦ Συμβουλίου γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, πού ὑπογράφεται ἀπό τόν ἴδιο τόν Πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου Κάρποφ, πρὸς τό Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ κόμματος τῶν Μπολσεβίκων, πρὸς τόν σύντροφο Μαλεντόφ Γ.Μ. Στό ἔγγραφο αὐτό ἀναφέρονται τά τέσσερα θέματα μέ τά ὁποῖα ἀσχολήθηκε τό «Συνέδριο» τίς 6 ἡμέρες, ἦτοι τό Βατικανό καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό (παγκόσμιο) Κίνημα καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, περί τῆς Ἀγγλικανικῆς ἱεραρχίας, καί περί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Γιά τό πρῶτο θέμα γράφεται ὅτι «ἡ συνεδρίαση κατέκρινε τόν ἐνεργό ρόλο τοῦ Βατικανοῦ, “γιά τήν ὑποκίνηση ἐνός νέου πολέμου καί ἐν γένει γιά τόν πολιτικό ἀγῶνα κατὰ τῆς παγκόσμιας δημοκρατίας”. Οἱ πάπες τῆς Ρώμης “ἦταν πάντα στό πλευρό τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τοῦ κόσμου”», γι’ αὐτό καταδικάζεται ἡ πολιτική τοῦ Βατικανοῦ «ὡς ἀντιχριστιανική, ἀντιδημοκρατική καί ἀντιλαϊκή». Γιά τό δεύτερο θέμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Κινήματος, δηλαδή τό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, πού θά συγκαλεῖτο μετὰ ἀπό λίγες ἡμέρες, ὅπως γράφεται στό ἔγγραφο, «ἡ συνεδρίαση ἀναγνώρισε τήν ἀνάγκη νά ἀρνηθεῖ τή συμμετοχή της τόν Αὐγούστο τοῦ τρέχοντος ἔτους, στό Ἀμστερνταμ, στή Γενική Συνέλευση πού συγκαλεῖται ἀπό τό “Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν”, θεωρῶντας τό οἰκουμενικό κίνημα ὄχι ὡς ἐκκλησιαστικό, ἀλλά ὡς ἓνα πολιτικό καί ἀντιδημοκρατικό». Στήν συνέχεια γράφεται ὅτι στό θέμα τοῦ οἰκουμενικοῦ κινήματος «δέν ὑπῆρχε ἐνότητα μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν». Ἀκολουθοῦν διάφοροι σκληροὶ χαρακτηρισμοὶ γιά τόν Βούλγαρο Ἐξάρχο, καί ὅτι μερικοὶ ἐκπρόσωποι ὅταν ἔφθασαν στήν Μόσχα σκόπευαν ἢ ζήτησαν ὑψηλές ἐπιχορηγήσεις σέ ρούβλια τῆς τάξεως τοῦ ἐνός ἑκατομμυρίου, ἀλλά τούς ἐδόθηκαν λιγότερα.

Ἐπειτα, στό ἔγγραφο αὐτό τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καταγράφησαν τά συμπεράσματα καί οἱ συστάσεις πού προέκυψαν ἀπό τό Συνέδριο

τῆς Μόσχας τό 1948. Πρόκειται γιά ἑπτά συμπεράσματα καί συστάσεις, πού εἶναι σημαντικά καί δείχνουν τήν πολιτική καί ἐκκλησιαστική σκοπιμότητα αὐτῶν πού διοργάνωσαν αὐτό τό «Συνέδριο» καί αὐτῶν πού συμμετεῖχαν σέ αὐτό, πού εἶναι τά ἑξῆς.

1. Ἡ Συνέλευση τῆς Μόσχας ἦταν ἐπιτυχής παρά τό ὅτι ὀρισμένες προσπάθειες ὀρισμένων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καί τῆς Ἀλεξανδρινῆς προσπάθησαν νά τήν διακόψουν.

2. Ἐπετεύχθη «ἡ ἐνότητα καί ἡ συσπείρωση γύρω ἀπό τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Γεωργίας, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ἀλβανίας, τῆς Πολωνίας καί τῆς Ἀντιοχείας». Ἐπίσης, ὑπῆρχε συντονισμός στήν λήψη τῶν ἀποφάσεων στά θέματα πού συζητήθηκαν, καί στήν «ἐνίσχυση τῆς ἐπιρροῆς καί τοῦ κύρους στή διεθνή ἐκκλησιαστική ζωή τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας».

3. Ἡ συνεδρίαση αὐτή «ἐκπόνησε μία ἐνιαία γραμμή τῆς στάσης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας πρὸς τό Βατικανό καί τό Οἰκουμενικό Κίνημα καί ἀπέτρεψε τή συμμετοχή τῆς πλειοψηφίας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στή ἐπερχόμενη Συνέλευση, τόν Αὐγούστο τοῦ τρέχοντος ἔτους στό Ἄμστερνταμ, ἀνατρέποντας ἔτσι τά σχέδια τῆς ἀγγλο-ἀμερικανικῆς ἀντίδρασης, ἡ ὁποία προσπαθοῦσε νά προσελκύσει στό Οἰκουμενικό Κίνημα τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες».

4. Καταδείχθηκε ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη νά γίνονται περιοδικές συναντήσεις τῶν ἐπικεφαλῆς τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τῶν συνεδριάσεων τῆς Μόσχας καί γιά «τόν συντονισμό τῶν δραστηριοτήτων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στόν ἀγώνα μέ τό Βατικανό, τό Οἰκουμενικό Κίνημα καί ἄλλα κοινά ἐκκλησιαστικά θέματα».

5. Ἀποφασίσθηκε: «Γιά νά παραλύσουμε τίς προσπάθειες γιά τήν δημιουργία ἐνός μπλόκ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς καί νά περιοριστεῖ τό πεδίο δράσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι σκόπιμο νά παρασχεθεῖ ἡ περιοδική χρηματική βοήθεια στίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες: τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἀλεξανδρείας καί τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπό τήν Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία».

6. Ἀποφασίσθηκε «νά θεωρηθεῖ ἐπιθυμητή στό μέλλον ἡ διεξαγωγή τῶν διαβουλεύσεων μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν Κρατικῶν ὀργάνων πού ἀσχολοῦνται μέ τά ἐκκλησιαστικά θέματα στίς χῶρες τῆς νέας δημοκρατίας».

7. Ἐπειδὴ διαπιστώθηκε ὅτι οἱ Ρῶσοι μετανάστες, ἐκτός Ρωσίας, βρίσκονταν, γιά διάφορους λόγους, σέ ἀχρηστία καί ἀδυναμία «στό εὐρύ ἱεραποστολικό ἔργο», γι' αὐτό «ἂν ὑπάρχει ἀνάγκη γιά τήν ἐνίσχυση τῆς θέσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας

στό έξωτερικό, μέ κάθε σοβαρότητα, τίθεται ένα ζήτημα σχετικά μέ τή προετοιμασία ειδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου στήν ἡγετική έξωτερική δουλειά ἀπό τούς κληρικούς καί φοιτητές τῶν θρησκευτικῶν ἀκαδημιῶν στή Σοβιετική Ἑνωση». Ἔτσι, ἡ προετοιμασία «ειδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου» γιά τό ἔργο στό έξωτερικό, δείχνει τό ἐνδιαφέρον τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος γιά ἄσκηση ἐκκλησιαστικῆς διπλωματίας στό έξωτερικό.

Μάλιστα δέ γιά τό σοβαρό αὐτό ἔργο καταγράφεται καί συγκεκριμένη πρόταση: «Ἡ προετοιμασία αὐτοῦ τοῦ προσωπικοῦ θά ἀπαιτήσῃ τόσο τήν ἀναθεώρηση τῶν διατάξεων τῆς Ἐξαρχίας καί τῶν ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Πατριαρχείου (ἐννοεῖται τῆς Μόσχας) ὅσο καί τήν ἐνίσχυσή τους, τήν χορήγηση σ' αὐτούς πολύ μεγαλύτερης οἰκονομικῆς βοήθειας γιά τήν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τους».

Ἀπό τό ἔγγραφο αὐτό τοῦ Συμβουλίου τοῦ Σοβιετικοῦ Καθεστῶτος γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας φαίνεται πασιφανέστατα ὅτι τό Σοβιετικό Καθεστῶς ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν ἐκκλησιαστική διπλωματία τῆς Ρωσίας, ὅτι τό Θεολογικό Συνέδριο τῆς Μόσχας τό 1948 ἐκινεῖτο στήν προοπτική τοῦ πανσλαβισμού, εἶχε καθαρά πολιτικό σκοπό πού χρησιμοποίησε τήν ἐκκλησιαστική γλῶσσα καί θεολογία καί ὅτι γιά τόν σκοπό αὐτό καί δαπανήθηκαν καί ἀποφασίσθηκε νά δαπανηθοῦν ὑπέρογκα χρηματικά ποσά, τά ὁποῖα θά δίνονταν σέ διάφορες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, γιά νά τίς ἐπηρεάζουν, ἀλλά καί γιά τήν δημιουργία «ειδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου» γιά εἰδική ἀποστολή.

Ὁ Μιχαήλ Ἀρτέεφ, κατακλείοντας τό ἄρθρο αὐτό, ὕστερα ἀπό τήν παράθεση τῶν δύο κειμένων τοῦ Συμβουλίου τῆς Σοβιετικῆς Ἑνωσης γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, καταλήγει:

«Ἔτσι, ἡ συνδιάσκεψη τῆς Μόσχας τό 1948 δέν ἦταν οὔτε Πανορθόδοξη Σύνοδος οὔτε ἐλεύθερη φωνή τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλά ἦταν μιά ἐκδήλωση γιά ἀνταλλαγή ἀπόψεων τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπό τό ἄγρυπνο ἔλεγχο τοῦ ἁθеоυ καθεστῶτος».

Φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ ἀρθρογράφος αὐτοῦ τοῦ ἁρθρου προσπαθεῖ νά ἀποδείξῃ ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1948 ἦταν «ἀναγκαστικές» ὕστερα ἀπό πίεση τοῦ Σοβιετικοῦ Καθεστῶτος καί, ἐπομένως, δέν πρέπει νά κατηγορῆται τό Πατριαρχεῖο Μόσχας, πού ἀργότερα συμμετεῖχε στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν καί ἀπέκτησε σχέσεις μέ τό Βατικανό.

Δέν παύει, όμως, νά εἶναι ἀποφάσεις μιᾶς Συνόδου μερικῶν Πατριαρχῶν καί Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μέ σαφεῖς πανσλαβιστικούς στόχους καί ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας εἶναι δεδομένη.

Ἄλλωστε, δέν γνωρίζω ἄν ἔγινε ἄλλη νέα Σύνοδος μέ τούς ἴδιους Πατριάρχες καί Ἀρχιερεῖς τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν γιά νά ἀνατρέψουν τίς ἀποφάσεις τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ 1948.

Θά ἤθελα νά θυμίσω καί πάλι ὅτι ἡ συνδιάσκεψη αὐτή, πού στήν ἀρχή οἱ ἐμπνευστές της εἶχαν σκοπό νά τήν χαρακτηρίσουν ὡς «Οἰκουμενική Σύνοδο», ἡ ὁποία θά προσέδιδε στόν Πατριάρχη Μόσχας τόν τίτλο τοῦ «Οἰκουμενικοῦ» καί ἔπειτα ὀνομάσθηκε «Θεολογικό Συνέδριο» ἢ ἀπλῶς «Συνέδριο» καί ἀκολούθως «συνδιάσκεψη», ἔγινε στήν Μόσχα 8-18 Ἰουλίου τοῦ 1948, κάτω ἀπό τήν παρακολούθηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Καθεστῶτος, πού κατέθεσε καί ἰδιαίτερες προτάσεις γιά τήν ἐκκλησιαστική ἐξωτερική διπλωματία καί πολιτική.

Ὑποθέτω ὅτι αὐτό θορύβησε ἐκκλησιαστικούς καί μή παράγοντες καί τέσσερις μῆνες μετά, ἥτοι 1η Νοεμβρίου τοῦ 1948, ἐξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας, ὕστερα ἀπό παραίτηση τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου. Ὁ νέος Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἄσκησε μιᾶ οἰκουμενική πολιτική, ἐνδεχομένως ὡς ἀντίβαρο στίς ἐπιδιώξεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πού δεχόταν τήν ἐπίδραση τῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Αὐτό δείχνει ἡ συσχέτιση τῶν γεγονότων καί τῶν χρονολογιῶν – ἡμερομηνιῶν.

3. Ἡ οἰκουμενιστική δραστηριότητα τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας

Στίς προηγούμενες ἐνότητες παρέθεσα καί τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου» τῆς Μόσχας τοῦ ἔτους 1948 γιά τό Βατικανό, ἀλλά καί τίς ἀπόψεις τοῦ Μιχαήλ Ἀρτέεφ γιά τό «Συνέδριο» αὐτό, ὅτι οἱ ἀποφάσεις του «ὑπαγορεύτηκαν ἀπό τή βούληση τῆς κομμουνιστικῆς ἡγεσίας».

Στήν συνέχεια, όμως, διαφοροποιήθηκαν οἱ στόχοι καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας καί τοῦ Καθεστῶτος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, καί ἐλήφθησαν ἄλλες ἀποφάσεις. Γράφει ὁ ἀρθρογράφος:

«Μετά ἀπό 13 χρόνια κατὰ τά ὁποῖα ὑπῆρξε ἀλλαγὴ τῶν ἐποχῶν σέ σχέση μέ τό θάνατο τοῦ Ἰωσήφ Στάλιν, ἐνώπιον τῶν οἰκουμενικῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτη Νικόδημου Ρότοφ, ὁ ὁποῖος ἀνέδειξε μιᾶ πλειάδα λαμπρῶν ἐπισκόπων τῆς Ρωσίας, ἡ Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία προσχώρησε στό

Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης Ἀλέξιος Α΄ ὑπέγραψε ἐπίσημη αἴτηση γιά ἔνταξη στό Συμβούλιο. Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι αὐτή ἡ ὑπογραφή τοῦ Πατριάρχῃ ἦταν μιά σφραγίδα, πού -μαρτύρησε τόν προσωρινό καί πολιτικά αἰτιολογημένο χαρακτήρα τῶν ἀποφάσεων τῆς συνεδρίασης τῆς Μόσχας τοῦ 1948».

Ἔτσι, ἡ Τοπική Κληρικολαϊκή Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τόν Ἰούλιο τοῦ 1961, εἶχε δέ προηγηθῇ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 30ῆς Μαρτίου 1961, ἀποφάσισε νά ἐνταχθῇ ἡ Ρωσική Ἐκκλησία στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἔνταξή της καί ἡ πρώτη συμμετοχή της ἔγινε τόν Δεκέμβριο τοῦ 1961 στήν Γ΄ Γενική Συνέλευση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στό Νέο Δελχί. Ἐκτοτε, τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας συμμετέχει ἐνεργῶς στό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν καί ὑπογράφει τά κείμενα, ἔχει ἐπικοινωνία μέ τό Βατικανό καί, βέβαια, διακρίνεται ἀπό ὅλη τήν οἰκουμενιστική νοοτροπία.

Στήν συνέχεια θά ἀναφερθῶ στήν περίπτωση τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ Νικοδήμου, τόν ὁποῖον μνημονεύει ὁ Ἀρτέεφ, πού ἦταν Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πού εἶναι πολύ χαρακτηριστική.

Στό περιοδικό «30 Days» (Ἰούνιος-Ἰούλιος 2006) δημοσιεύθηκε μιά συνέντευξη πού παρεχώρησε ὁ Ἰσπανός Ἰησουΐτης μοναχός Miguel Arranz στήν Stefania Falasca, μέ τίτλο «Ποτέ δέν εἶχα ἀκούσει τόσο ὠραῖα λόγια», πού εἶπε ὁ νεοεκλεγείς τότε Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Α΄, ὁ Luciani, ὕστερα ἀπό τήν συνάντησή του μέ τόν Μητροπολίτη Λένινγκραντ (Πετροπόλεως) Νικόδημο.

Ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος ἦταν τότε Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τό ὁποῖο ἱδρύθηκε τό 1946. Πῆγε στήν Ρώμη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας γιά τήν κηδεία τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ΄ καί παρευρέθηκε καί στήν ἐκλογή τοῦ Νέου Πάπα Ἰωάννου-Παύλου Α΄ τοῦ Luciani. Κατά τήν συνάντηση πού εἶχε ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος μέ τόν νεοεκλεγέντα Πάπα, ὁ Ἰησουΐτης μοναχός Miguel Arranz ἐκετελοῦσε χρέη μεταφραστοῦ.

Ἡ δημοσιογράφος Stefania Falasca στό εἰσαγωγικό σχόλιο τῆς συνεντεύξεώς της γράφει ὅτι ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος, πού τότε ἦταν ἡλικίας 49 ἐτῶν, ἦταν «ἓνας ἐκ τῶν λαμπροτέρων προσωπικοτήτων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλά πρό πάντων ἓνας ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μορφῶν στήν ἱστορία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Εἶχε λεπτή οἰκουμενική συνείδηση, πού τόν ὁδήγησε νά ἐντείνῃ τήν ἐπικοινωνία του μέ τήν Καθολική Ἐκκλησία καί νά μπῇ κάμποσες φορές στό Βατικανό γιά νά

συναντήση τόν Πάπα Ρώμης στην εποχή μετά την Σύνοδο (τήν Β΄ Βατικανή) στις δεκαετίες τοῦ '60 καί τοῦ '70, ὅταν συχνά διασταυρώθηκαν οἱ δρόμοι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί τῆς πολιτικῆς».

Ἦδη, ἦταν εποχή, μετά τήν Βατικανή Σύνοδο (1962-1965), πού, ὅπως γράφει ὁ Miguel Arranz στόν πρόλογο τῆς συνεντεύξεως «χωρίς νά τό διακηρύσσουν ἀνοικτά, οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολῆς στην πραγματικότητα ἀναγνωρίζουν τότε τήν θέση τοῦ Πάπα ὡς διαδόχου τοῦ Πέτρου... Τά Κράτη τούς πίεζαν καί ἔρχονταν στόν Πάπα μέ τήν πίστη τῶν υἱῶν, ὡς υἱοί μίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας».

Τήν 5η Σεπτεμβρίου, λοιπόν, τοῦ 1978 ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος συνάντησε τόν Πάπα, πού εἶχε ἐκλεγεῖ λίγες ἡμέρες πρίν, ἥτοι τήν 26η Αὐγούστου τοῦ 1978. Κατά τήν διάρκεια τῆς συζητήσεως ὁ Μητροπολίτης Νικόδημος πέθανε μπροστά στά πόδια τοῦ Πάπα. Τότε «γονάτισε ὁ Πάπας καί τοῦ ἔδωσε ἄφεση στην λατινική γλῶσσα»!

Ὑστερα ἀπό δύο ἡμέρες ὁ Πάπας εἶπε δημοσίως:

«Πρίν 2 ἡμέρες πέθανε ὁ Μητροπολίτης Ἅγιος Πετροπόλεως Νικόδημος στά χέρια μου. Ἀπαντοῦσα στην προσφώνησή του. Μπορῶ νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι ποτέ στην ζωή μου δέν εἶχα ἀκούσει τόσο ὠραῖα λόγια γιά τήν Ἐκκλησία ὅσο τά λόγια πού εἶπε ἐκεῖνος. Δέν μπορῶ νά τά ξαναπῶ, παραμένει μυστικό».

Εἶναι ἀρκετά ἐνδιαφέρον νά μάθουμε ποιά ἦταν τά λόγια αὐτά γιά τήν Ἐκκλησία, τά ὁποῖα ὁ Πάπας δέν εἶχε ξανακούσει. Ὅμως καί ὁ ἴδιος ὁ Πάπας, ὕστερα ἀπό λίγες ἡμέρες πέθανε κάτω ἀπό ἀδιευκρίνιστες συνθῆκες. Προφανῶς, φαίνεται ὅτι ὁ Πάπας δέν εἶχε ξανακούσει ἀπό Ὁρθόδοξο Ἐπίσκοπο, ἀντιπρόσωπο μιᾶς Ἐκκλησίας τέτοια λόγια γιά τήν Ἐκκλησία καί αὐτά τά χαρακτήρισε ὡς «μυστικό».

Ὁ Ἰησουΐτης μοναχός Arranz πού μετέφραζε τήν συνομιλία αὐτή μεταξύ Πάπα καί Μητροπολίτου Λένινγκραντ, σέ ἐρώτηση τῆς δημοσιογράφου εἶπε: «Δέν ἐπιτρέπεται νά τό πῶ• εἶναι μυστικό». Ὅμως στην συνέχεια μέ ὅσα εἶπε διευκρίνισε κάπως αὐτό τό «μυστικό». Εἶπε: «Ἀλλά τά λόγια του ἦταν ἔκφραση πλήρους ἐμπιστοσύνης. Σάν νά πηγαίνει κάποιος στόν πατέρα του». Καί ὅταν ἐρωτήθηκε πῶς συμπεριφερόταν ὁ Νικόδημος στόν Πάπα, εἶπε: «Καί θυμᾶμαι ἀκόμα ὅτι μιλοῦσε μέ χαμηλή φωνή στόν Πάπα Luciani. Μάλιστα ἦταν μερικές στιγμές πού μιλοῦσε καί χαμηλότερα σάν νά μήν ἤθελε νά τόν ἀκούσουν ἀδιάκριτα αὐτιά. Δέν ἤθελε νά τόν κρυφακούση κανείς».

Ἦταν ὠραῖα τά λόγια τοῦ Μητροπολίτου Νικοδήμου περί Ἐκκλησίας, πού ἐνθουσίασαν τόν Πάπα, τά ὁποῖα παρέμειναν ἓνα μυστικό, φαινόταν σάν νά πηγαίνει ὁ Ὁρθόδοξος Μητροπολίτης Νικόδημος στόν πατέρα του καί τό ἔλεγε

χαμηλόφωνα για να μην τον ακούσουν άλλοι. Μπορεί κανείς να κάνει πολλές υποθέσεις για τα «τόσο ωραία λόγια για την Έκκλησία». Νομίζω ότι το «μυστικό» κάπως προσδιορίζεται.

Καί στην συνέχεια είπε ο μεταφραστής πιο φανερά:

«Δέν ήρθε ο Νικόδημος να συμβουλευθεί τον Πάπα. Είχε σαφή αντίληψη της θέσεως του κάθε ανθρώπου μέσα στην Έκκλησία. Ο Νικόδημος μιλούσε πολύ έντονα για την Έκκλησία, την όλη Έκκλησία... Ένα νέο όραμα».

Προφανώς το λεγόμενο «μυστικό» ήταν ένα οικουμενιστικό νέο όραμα για την όλη Έκκλησία, πού ήταν πλήρης ανατροπή των όσων αποφασίσθηκαν στο Συνέδριο, στην Συνάντηση στην Μόσχα το 1948.

Ο Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάος γνώρισε τον Μητροπολίτη Λένινγκραντ Νικόδημο και έγραψε γι' αυτόν, έπειδή τον συνόδευσε στο Άγιον Όρος, τον Ιούνιο του 1962, και τον συνάντησε στο Λένινγκραντ (Άγία Πετρούπολη) το 1968 και είχαν πολύωρη συνομιλία για εκκλησιαστικά θέματα. Ο καθηγητής γράφει πολλά για το θέμα αυτό στο βιβλίο του με τίτλο «Ο ρωσικός κόσμος μου» και υπότιτλο «άναμνήσεις-βιώματα-έμπειρίες».

Μάλιστα, στο κεφάλαιο με τίτλο «Ο Αρχιεπίσκοπος Γιαροσλάβ και Ροστώβ και μετέπειτα Λένινγκραντ Νικόδημος Ρότοβ, Πρόεδρος του Τμήματος Έξωτερικών Έκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας», γράφει πολλά γεγονότα από την επικοινωνία τους και χαρακτηρίζει την προσωπικότητά του. Εκείνο πού μέ ενδιαφέρει εδώ είναι κάτι από την συνάντηση πού είχε μαζί του στην έδρα της Μητροπόλεώς του, το Λένινγκραντ (Άγία Πετρούπολη). Γράφει:

«Πραγματικά, παρά το πολύ φορτωμένο πρόγραμμά του, όρισε μία συνάντηση στο γραφείο του. Περάσαμε 3,5 ώρες μαζί, συζητώντας και αναλύοντας την πραγματικότητα των έλληνορωσικών εκκλησιαστικών σχέσεων. Σχεδόν κάθε μισή ώρα μάς έφερνε τσάι ένας νεαρός εύγενικός και χαριτωμένος ιεροδιάκονος• ήταν ο σημερινός αγιώτατος πατριάρχης Κύριλλος, ο όποιος τότε ήταν στην ύπηρεσία του μητροπολίτη Νικοδήμου, από τον όποιο πιστεύω ότι έλαβε πολλά διδάγματα για τον τρόπο διαχειρίσεως των διεκκλησιαστικών σχέσεων».

Οι απόψεις του Μητροπολίτου Λένινγκραντ Νικοδήμου, την δεκαετία του 1970, πού ήταν Πρόεδρος της σημαντικής αυτής Έπιτροπής, δείχνουν ότι το Πατριαρχείο Μόσχας είχε διαφοροποιηθῇ από την απόφαση του «Θεολογικού Συνεδρίου» του 1948, την όποια είχαν υπογράψει τέσσερεις Πατριάρχες και άλλοι εκπρόσωποι άλλων Πατριαρχείων και Αυτόκεφάλων Έκκλησιών. Καί βέβαια, πρέπει να σκεφθῇ

κανείς ότι ο σημερινός Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ήταν δική του χειροτονία και διάκονός του.

Οι νέες απόψεις της Έκκλησίας της Μόσχας για τους Ρωμαιοκαθολικούς και τις άλλες Χριστιανικές Όμολογίες φαίνονται από διάφορες δηλώσεις που έχουν γίνει από εκπροσώπους της Έκκλησίας της Μόσχας, με τις οποίες αναιρούνται βασικές ορθόδοξες εκκλησιολογικές αρχές, ακόμη και οι αποφάσεις του «Συνεδρίου της Μόσχας» τό 1948.

Για παράδειγμα, τό Πατριαρχείο Μόσχας δέχεται Ρωμαιοκαθολικούς στην Όρθοδοξία χωρίς βάπτισμα και χωρίς νέα χειροτονία, γιατί αποδέχεται τήν αποστολική διαδοχή σέ αυτούς. Επίσης, συμμετέχουν σέ συμπροσευχές και σέ διακοινωνία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, όπως γράφει ο π. Πέτρος Χίρς, ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ίλαρίων (Αλφέγιεφ) «εὐθέως δήλωσε δέν πιστεύει ότι υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές ανάμεσα στην Όρθοδοξία και τόν Ρωμαιοκαθολικισμό». Παραθέτει δήλωσή του: «Οὐσιαστικά και στην πράξη υπάρχει ήδη ανάμεσά μας ἀμοιβαία ἀναγνώριση τῶν Μυστηρίων μας. Ἄν ἕνας Ρωμαιοκαθολικός ἱερέας μεταστραφεῖ στην Όρθοδοξία (στην Ρωσία) τόν δεχόμαστε ὡς ἱερέα και δέν τόν ξαναχειροτονοῦμε ξανά... και αὐτό σημαίνει ότι ἀναγνωρίζουμε de facto τά Μυστήρια της Ρωμαιοκαθολικῆς Έκκλησίας» (Πρωτοπρεσβύτερος Πέτρος Χίρς «Ἡ ἀναγνώριση τοῦ Βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων ὡς βάση μιᾶς νέας ἐκκλησιολογίας» εἰς «Ἀγία και Μεγάλη Σύνοδος», τόμ. Β΄, ἐκδ. Ἀγαθός Λόγος, Ἀθήνα 2016, σελ. 53-54).

Μάλιστα σέ ὑποσημείωση ἀναφέρει τίς δηλώσεις που ἔκανε σέ περιοδικά, ἥτοι: «The differences between Orthodoxy and Catholicism are not fundamental. We recognize the Sacraments of the Catholic Church. If a Catholic priest moves over to Orthodoxy we accept him as priest», και σέ μετάφραση: «Οἱ διαφορές μεταξύ Όρθοδοξίας και Καθολικισμοῦ δέν εἶναι θεμελιώδεις. Ἀναγνωρίζουμε τά Μυστήρια της Καθολικῆς Έκκλησίας. Ἐάν ἕνας καθολικός ἱερέας μεταστραφῇ στην Όρθοδοξία, τόν δεχόμαστε ὡς ἱερέα» (Der Spiegel, issue No, 51, 2009, βλ. ἄνωτ. ὑποσ. 36). Και «We do not have communion in the Mysteries, but we do recognize each other's Mysteries», και σέ μετάφραση: «Δέν ἔχουμε κοινωνία στά Μυστήρια, ἀλλά ἀναγνωρίζουμε τά Μυστήρια ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου» (Vertograd Orthodox Journal, Newsletter, No. 76, Oct. 21, 2009, βλ. ἄνωτ. ὑποσ. 37).

Ὑποθέτω ότι μιά τέτοια Έκκλησία εἶχε ὁραματισθῇ ὁ Μητροπολίτης Λένινγκράντ Νικόδημος και τήν εἶχε ἀναπτύξει στόν νεοεκλεγέντα τότε Πάπα, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1978, λίγο πρὶν ἀποβιώσει στά πόδια του.

Δέν θά ἀναφέρω ἄλλα γεγονότα καί ἄλλες δηλώσεις, γιατί ὑπάρχει τό μεῖζον, ὅτι ἡ Ρωσική θεολογία ἐξέκλινε ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ὅπως φαίνεται στίς ἀπόψεις πού ἔχουν διατυπωθῇ ἀπό ὀρθοδόξους ρώσους θεολόγους περί ὑπερβάσεως τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βάση τῆς μεταπατερικῆς θεολογίας, περί «τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου» μέ τίς κακόδοξες προεκτάσεις μέ τίς ὁποῖες ἀνατρέπονται οἱ βασικές ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, περί εὐχαριστιακῆς ἐκκλησιολογίας, κλπ. Ὁ Ρῶσος θεολόγος π. Γεώργιος Φλωρόφσκι ἀντέκρουσε πολλές πτυχές τῆς ἀντιπατερικῆς θεολογίας τῶν Ρώσων θεολόγων. Τό ἴδιο ἔκανε καί ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης.

Ἐπικεῖται ἡ ἔκδοση νέου βιβλίου μου μέ τίτλο «Πατερική καί Σχολαστική Θεολογία», ὅπου ὑπάρχει εἰδικό κεφάλαιο μέ τίτλο «Ρωσική θεολογία», ὅπου ἀποδεικνύω τήν ἀπόκλιση τῆς Ρωσικῆς θεολογίας ἀπό τήν θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας σέ βασικά σημεῖα.

Ὅμως, οἱ νέες οἰκουμενιστικές βασικές ἀπόψεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας περιλαμβάνονται συνοπτικά στήν «Κοινή Δήλωση» πού ὑπογράφηκε ἀπό τόν Πάπα Φραγκίσκο καί τόν Πατριάρχη Μόσχας Κύριλλο, τό 2016 στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας, ὅπου φαίνονται ὅλες οἱ ἐκκλησιολογικές καί πολιτικές ἐκτροπές τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Γιά τό θέμα αὐτό θά ἀναφερθῶ στήν συνέχεια.

4. «Κοινή Δήλωση» τοῦ Πάπα καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας στήν Ἀβάνα

Ἐνῶ στό τέλος τοῦ Ἰανουαρίου 2016 εἶχε αποφασισθῇ στήν Γενεύη ἀπό ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καί τήν Ἐκκλησία τῆς Μόσχας νά συγκληθῇ ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Ὁρθόδοξη Θεολογική Ἀκαδημία τῆς Κρήτης τόν Ἰούνιο τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐν τούτοις ὕστερα ἀπό λίγες ἡμέρες καί συγκεκριμένα στίς 12 Φεβρουαρίου 2016, ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος συναντήθηκε μέ τόν Πάπα Φραγκίσκο στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας.

Κατά τήν συνάντηση αὕτη ὁ Πάπας Φραγκίσκος καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ὑπέγραψαν μιά «Κοινή Δήλωση» πού βρίθει οἰκουμενιστικῶν ἀπόψεων καί, μάλιστα, κινεῖται καί πέρα ἀπό τίς ἀποφάσεις πού ἔλαβε ἡ Σύνοδος τῶν δέκα Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία τῆς Κρήτης στό Κολυμπάρι Χανίων. Ἐνῶ ἡ «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος» στήν Κρήτη ἔκανε λόγο γιά τό ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τήν ἱστορικήν ὀνομασίαν τῶν μή εὐρισκομένων ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτῆς ἄλλων ἐτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν», ἐν τούτοις ἡ «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πάπα Φραγκίσκου καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου προχώρησε πιο πέρα καί κάνει λόγο γιά Ἐκκλησίες,

ὅπως θά δοῦμε στήν συνέχεια.

Παραδόξως, οἱ διάφοροι ἀντιπατριαρχικοί κύκλοι στήν Ἑλλάδα, ἐνῶ ἐξασκοῦν αὐστηρότατη κριτική στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά θέματα ἐκκλησιολογικά, ἐν τούτοις ὄχι μόνον δέν κρίνουν αὐτήν τήν «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου καί τοῦ Πάπα Φραγκίσκου, ἀλλά καί λαμβάνουν θέση ὑπέρ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας σέ βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Συγχρόνως θεωροῦν δευτερεύοντα τά οἰκουμενιστικά θέματα, πού εἶναι ἀλλοίωση τοῦ δόγματος!

Στήν συνέχεια θά κάνω μιά σύντομη θεολογική ἀνάλυση αὐτῆς τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως», γιά νά φανοῦν οἱ οἰκουμενιστικές ἀπόψεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Χρησιμοποιῶ τήν μετάφραση τοῦ κειμένου στήν ἐλληνική γλώσσα, ὅπως δημοσιεύθηκε στήν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

1. Ὅπως εἶδαμε στήν πρώτη ἐνότητα τοῦ κειμένου αὐτοῦ, τό «Θεολογικό Συνέδριο» στήν Μόσχα τό 1948 ἔκανε λόγο γιά τό «Βατικανό», γιά «ἀντιχριστιανικόν Παπισμόν», γιά τήν «ἀντιχριστιανικήν, ἀντιδημοκρατικήν καί ἀντεθνικήν» «πολιτικήν τοῦ Βατικανοῦ». Στήν συνάντηση, ὅμως, πού ἔγινε μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί τοῦ Πάπα Φραγκίσκου «ἡ ὁποία εἶναι ἡ πρώτη στήν ἱστορία», ὅπως γράφεται στήν «Κοινή Δήλωση», ξεχάσθηκαν ὅλα αὐτά καί γίνεται λόγος γιά Ἐκκλησία, γιά «ἀμοιβαῖες σχέσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν» (σημ. 1), γιά «ἀδελφούς ἐν Χριστιανικῇ πίστει», γιά «καίρια ζητήματα τῶν ποιμνίων μας» (σημ. 1) κλπ.

2. Στήν «Κοινή δήλωση» στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας γίνεται λόγος γιά κοινή παράδοση τῆς πρώτης χιλιετίας. «Μετέχουμε τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ Χριστιανισμοῦ» (σημ. 4), «θέλουμε νά ἐνώσουμε τίς προσπάθειές μας γιά τήν μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καί τῆς κοινῆς κληρονομιάς τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας» (σημ. 7), σάν νά ὑπάρχη καί σήμερα ἡ ἴδια κληρονομιά.

Βεβαίως, ὑπῆρχε κάποτε μιά «κοινή κληρονομιά τῆς πρώτης χιλιετίας», ἡ ὁποία σήμερα δέν ὑπάρχει, διότι ἡ Παλαιά Ρώμη ἀπομακρύνθηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία καί προσέθεσε νέες αἵρέσεις. Ἔτσι, δέν μπορούμε νά μιᾶμε γιά τό ὅτι μετέχουμε «τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας», ἀλλά μετείχαμε στό παρελθόν.

Ἄλλωστε τό «Συνέδριο» στήν Μόσχα τό 1948 ἔκανε λόγο γιά ἀντιευαγγελικά, ἀντιχριστιανικά δόγματα τοῦ filioque, τοῦ Παπισμοῦ καί τοῦ ἀλαθῆτου. Πῶς μποροῦν νά ξεχασθοῦν ὅλα αὐτά καί νά μιᾶμε γιά τό ὅτι «μετέχουμε τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ Χριστιανισμοῦ» καί «γιά κοινή κληρονομιά

τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας»; Αὐτό πολλές φορές εἶναι τό ζητούμενο, δυστυχῶς ἀκόμη καί σέ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες δέχθηκαν ποικίλες καί ἀλλότριες θεολογικές ἐπιδράσεις ἀπό ἑτεροδόξους.

Ἐπίσης, πῶς μπορεῖ νά γίνεται λόγος γιά τό ὅτι στήν Λατινική Ἀμερική διαπιστώνεται «ἡ δυναμική ἀνάπτυξη τῆς Χριστιανικῆς πίστεως» καί γιά «μακραίωνες Χριστιανικές παραδόσεις» της; (σημ. 3). Ποιές εἶναι οἱ «μακραίωνες χριστιανικές παραδόσεις», ἀφοῦ εἰσήχθησαν διάφορες αἱρέσεις στόν Ρωμαιοκαθολικισμό;

3. Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «παρά τή κοινή παράδοση τῶν δέκα πρώτων αἰώνων, ἐπί σχεδόν μία χιλιετία οἱ Ρωμαιοκαθολικοί καί οἱ Ὁρθόδοξοι στερούμεθα τῆς Εὐχαριστιακῆς κοινωνίας». Αὕτη ἡ στέρηση τῆς «Εὐχαριστιακῆς κοινωνίας» προέρχεται ἀπό τό ὅτι «μᾶς χωρίζουν οἱ πληγές τῶν συγκρούσεων τοῦ μακρινοῦ καί τοῦ προσφάτου παρελθόντος, μᾶς χωρίζουν καί οἱ διαφορές ὡς πρός τήν κατανόηση καί τήν ἐρμηνεία τῆς πίστεώς μας στόν Θεό, Ἕνα ἐν Τρισί Προσώποις, τόν Πατέρα, τόν Υἱό καί τό Ἅγιον Πνεῦμα» (σημ. 5).

Πρέπει, ὅμως, νά ἐπισημανθῇ ὅτι δέν μᾶς χωρίζουν μόνον «οἱ πληγές τῶν συγκρούσεων» γιά τό Τριαδικό δόγμα, ἀλλά καί γιά ἄλλα θεολογικά θέματα, πού εἶναι αἱρέσεις, ὅπως τό *actus purus*, τό πρωτεῖο, τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα, τά ἄζυμα στήν θεία Λειτουργία, καί ἄλλα, γιά τά ὁποῖα ἐσκεμμένως δέν γίνεται κάποιος λόγος στήν «Κοινή Δήλωση».

Συγχρόνως, γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «μετά χαρᾶς ἔχουμε συναντηθῇ ὡς ἀδελφοί ἐν χριστιανικῇ πίστει» (σημ. 3), χαρακτηρίζονται ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς «Χριστιανικές Ἐκκλησίες» (σημ. 18), γράφεται ὅτι «τούς Ὁρθόδοξους καί τούς Ρωμαιοκαθολικούς δέν τούς ἐνώνει μόνο ἡ κοινή παράδοση τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας, ἀλλά καί ἡ ἀποστολή νά κηρύσσουμε τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στόν σύγχρονο κόσμος» (σημ. 24), καί «δέν εἴμαστε ἀνταγωνιστές, ἀλλά ἀδελφοί» (σημ. 24). Ἐπίσης, βεβαιώνεται ὅτι «τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας ἐξαρτᾶται ἐν πολλοῖς ἀπό τό ἐάν σέ αὕτη τήν κρίσιμη ἐποχή μπορέσουμε ἀπό κοινοῦ νά καταθέτουμε τήν μαρτυρία τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας» (σημ. 28).

Ἔτσι, πρόκειται γιά σοβαρές ἀντιφατικότητες στήν «Κοινή Δήλωση», ἀφοῦ ἀπό τήν μία πλευρά μᾶς χωρίζουν θεολογικές διαφορές, καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά εἴμαστε ἀδελφοί στήν πίστη καί καταθέτουμε «τήν μαρτυρία τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας».

4. Παρά τίς «διαφωνίες» πού ὑπάρχουν μεταξύ τῶν δύο «Ἐκκλησιῶν» καί παρά τήν

κοινή κληρονομιά τῆς πρώτης χιλιετίας καί τήν ἔλλειψη ἐνότητας, ἐν τούτοις γίνονται προσπάθειες γιά τήν ἐνότητα τῶν «Ἐκκλησιῶν».

Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος γιά τό ὅτι πρέπει «μέ τήν ἀποφασιστικότητά μας νά καταβάλουμε κάθε ἀπαραίτητη προσπάθεια πρός ἀντιμετώπιση τῶν διαφωνιῶν, τίς ὁποῖες κληρονομήσαμε ἀπό τήν ἱστορία» (σημ. 7). Δηλαδή, δέν φαίνεται νά ὑπάρχουν σημαντικές θεολογικές διαφορές, ἀλλά «διαφωνίες», δέν εὐθυνόμαστε ἐμεῖς γι' αὐτές, ἀλλά μᾶς τίς κληρονόμησε ἀφηρημένα ἡ ἱστορία! Τί εἶναι τελικά αὕτη ἡ ἱστορία;

Τό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι σέ ἄλλο σημεῖο γράφεται ὅτι οἱ δογματικές διαφορές στό Τριαδικό δόγμα, καί προφανῶς ἐννοεῖ περισσότερο τήν αἵρεση τοῦ filioque, «τίς κληρονομήσαμε ἐκ τῶν προκατόχων μας» (σημ. 5). Ποιοί εἶναι οἱ προκατόχοί μας πού εὐθύνονται γι' αὐτό πού μᾶς κληρονόμησαν; Ἀσφαλῶς ἐννοοῦνται ἐξ Ἰσου τόσο οἱ αἵρετικοί Πάπες καί ἄλλοι Λατίνοι θεολόγοι, ὅσο καί οἱ ἅγιοι Πατέρες, ὅπως ὁ Μέγας Φώτιος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετώπισαν ὅλους τούς Λατίνους καί Φράγκους θεολόγους, τούς λεγομένους Σχολαστικούς θεολόγους.

Κάνει, ἐπίσης, ἐντύπωση τό ὅτι μέ τόση εὐκολία ἀποδοκιμάζονται τοῦλάχιστον ἀπό πλευρᾶς Πατριαρχείου τῆς Μόσχας οἱ «προκάτοχοί μας» ἅγιοι Πατέρες καί ἀμνηστεύονται οἱ αἵρετικοί Λατίνοι καί Φράγκοι θεολόγοι.

5. Στήν «Κοινή Δήλωση» γράφεται ὅτι οἱ σύγχρονοι θεολόγοι, Ὁρθόδοξοι καί Ρωμαιοκαθολικοί, πρέπει νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό τίς διαμάχες τοῦ «Παλαιοῦ κόσμου» καί νά δώσουμε τήν ἀπολογία μας «ἐνώπιον τοῦ κόσμου περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» μέ πραότητα καί φόβο (Α' Πέτρ. 3, 15). Γι' αὐτό «συναντηθέντες μακράν τῶν παλαιῶν διαμαχῶν τοῦ “Παλαιοῦ κόσμου” αἰσθανόμαστε κατὰ τρόπον ἰδιαίτερον τήν ἀνάγκην καταβολῆς κοινῶν προσπαθειῶν ἀπό τούς Ὁρθοδόξους καί τούς Ρωμαιοκαθολικούς» (σημ. 3).

Οἱ ἀντιρρητικοί λόγοι τῶν μεγάλων ἀγίων Πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θεωροῦνται διαμάχη τοῦ «Παλαιοῦ κόσμου», ἐνῶ σήμερα οἱ νέοι Κληρικοί καί θεολόγοι πρέπει νά καταβάλουμε προσπάθειες γιά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀντιμετώπιση τῶν πολλῶν προβλημάτων!

Σέ ἄλλο σημεῖο τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» γράφεται: «Οἱ Ὁρθόδοξοι καί οἱ Ρωμαιοκαθολικοί ὀφείλουμε νά μάθουμε νά καταθέτουμε τήν συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας στους τομεῖς ὅπου αὕτη καθίσταται ἐφικτή καί ἀναγκαία» (σημ. 7).

Εἶναι βασική ὀρθόδοξη θεολογική ἀρχή ὅτι ἡ ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν καί

άνθρωπινων πραγμάτων είναι απόρροια τῆς ἀποκεκαλυμμένης ὀρθοδόξου θεολογίας. Ὅταν ἡ θεολογία ἐκτρέπεται ἀπό τὴν Ἀποκάλυψη, τότε καί ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀνθρωπίνων καί τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων ἀλλοιώνεται, ἀφοῦ ὑπάρχει στενὴ σχέση μεταξύ δόγματος καί ἥθους. Μόνον «ἡ συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας» περὶ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἀνθρώπων, τῆς κτίσεως μπορεῖ νὰ δώσῃ λύσεις σέ διάφορα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ Χριστιανός καί γενικά ὁ ἄνθρωπος. Δέν μπορεῖ νὰ ἀποδεσμευθῇ τὸ δόγμα ἀπὸ τὸ ἥθος.

Οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ Πατέρες, οἱ αὐθεντικοὶ μάρτυρες καί θεολόγοι τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁμίλησαν γιὰ τὸ ὅτι πηγὴ ὅλων τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ διάβολος, ἡ ἁμαρτία (μέ τὰ πάθη) καί ὁ θάνατος. Ὁ Χριστός ἐνηνθρώπησε γιὰ νὰ νικήσῃ αὐτὰ τὰ τρία κακά. Γι' αὐτό, ὅταν σέ «Κοινὲς Δηλώσεις» καί σέ Ἀποφάσεις δέν γίνεται λόγος γιὰ τὸ πῶς θὰ νικήσουμε καί ἐμεῖς τὸν διάβολο, τὴν ἁμαρτία καί τὸν θάνατο στὴν ζωὴ μας, τότε αὐτές δέν εἶναι ὀρθόδοξες καί δέν ἐκφράζουν «τὴν συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας».

6. Ἡ οἰκουμενιστικὴ κίνηση πού ἀναπτύχθηκε τὸν 20ό αἰῶνα γιὰ τὴν λεγομένη «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν» χρησιμοποίησε ὑπερβολικά καί παραπλανητικά τὸ αἶτημα τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα Του «ἵνα πάντες ἔν ὧσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγῳ ἐν σοί, ἵνα καί αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ὧσιν» (Ἰω. 17, 21).

Γράφω «παραπλανητικά», γιατί ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου αὐτοῦ τόσο στὴν ἐνότητα τῆς ὅλης Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ, ὅσο καί στὴν Πατερικὴ ἐρμηνευτικὴ παράδοση ἔχει ἄλλη σημασία, δηλαδή ἀναφέρεται στὴν ἐνότητα τῶν Ἀποστόλων, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ἔλαβαν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καί ἐνώθηκαν μέ τὸν Χριστό καί μετὰξὺ τους. Πρόκειται, δηλαδή, γιὰ τὴν ἐνωση μέσα στὴν θεοπτία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καί ὄχι σέ μιὰ ἐνότητα ἐξωτερικὴ καί «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν», κατὰ τρόπο κοινωνιολογικὸ καί ἀνθρωπιστικὸ.

Στὴν «Κοινὴ Δήλωση» γράφεται: «Λυπούμεθα διὰ τὴν ἐξαιτίας τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας καί ἁμαρτωλότητος ἀπώλεια ἐνότητας, γενομένη ἀσυμφώνως πρὸς τὴν Ἀρχιερατικὴ Προσευχὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ: “ἵνα πάντες ἔν ὧσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγῳ ἐν σοί, ἵνα καί αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ὧσιν”» (σημ. 5).

Σέ ἄλλο σημεῖο τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» γράφεται: «ἔχοντας ἐπίγνωση τῶν πολλαπλῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ξεπεράσουμε, ἐλπίζουμε ὅτι ἡ συνάντησή μας θὰ συμβάλει στὴν ἐπίτευξη τῆς ἐντεταλμένης ἀπὸ τὸν Θεό

ένότητας, περί τῆς ὁποίας προσεύχεται ὁ Χριστός» (σημ. 6).

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ἡ ένότητα, κατὰ τόν λόγο τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς, γίνεται μέ μετάνοια, μέ ἀπόθεση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, μέ ταπείνωση, προσευχή, κάθαρση τῆς καρδίας, φωτισμό τοῦ νοῦ καί θεωρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ «έν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Μέσα ἀπό τὴν ἡσυχαστική παράδοση μπορεῖ κανεῖς νά φθάσῃ στήν Πεντηκοστή καί μέσα ἀπό τὴν τήρηση τῶν έντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀντιμετωπίζοντας τόν διάβολο, τὴν ἁμαρτία καί τόν θάνατο, μπορεῖ νά παραμείνῃ ὁ ἄνθρωπος στήν προοπτική τῆς Πεντηκοστῆς. Ἡ κοινωνικοποίηση τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀλλοίωσή του.

7. Ἡ «Κοινή Δήλωση» ἀναφέρεται καί στήν ἐπίκληση ενός συγχρόνου γεγονότος, δηλαδή τοῦ μαρτυρίου πολλῶν Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων καί ἑτεροδόξων, πού συμβαίνει στήν Μέση Ἀνατολή καί ἄλλοῦ.

Φυσικά, αὐτό τό γεγονός εἶναι ἀξιοπρόσεκτο καί στέκεται κανεῖς μπροστά του μέ σεβασμό, ἀλλά δυστυχῶς αὐτό έντάσσεται στήν σύγχρονη νοοτροπία τοῦ «οἰκουμενισμοῦ». Γίνονται δηλώσεις γιά τόν λεγόμενο «οἰκουμενισμό τοῦ αἵματος» καί διοργανώνονται Συνέδρια γιά τὴν οἰκουμενιστική χρησιμοποίηση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

Μέ ἄλλα λόγια, ἐπιχειρεῖται σήμερα μιά «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν», χωρίς ταυτότητα θεολογίας καί δόγματος, ἀλλά μέ τὴν «ταυτότητα τοῦ αἵματος», ἐπειδὴ Χριστιανοί ὅλων τῶν Ὁμολογιῶν θυσιάζονται σέ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, κυρίως στήν Μέση Ἀνατολή, καί χάνουν τό αἷμα τους. Γράφεται στήν «Κοινή Δήλωση»:

«Θαυμάζουμε τό θάρρος ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν τὴν ζωὴ τους διὰ νά μαρτυρήσουν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, προτιμώντας νά πεθάνουν, παρά νά ἀρνηθοῦν τόν Χριστό. Πιστεύουμε ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἐποχῆς μας, προερχόμενοι ἀπό διάφορες Ἐκκλησίες, ἀλλά τούς ὁποίους ένώνει τό κοινό τους μαρτύριο, ἀποτελοῦν ἔλεγχον διὰ τὴν ένότητα τῶν Χριστιανῶν. Πρὸς ἐσᾶς, ὅσοι ὑποφέρετε διὰ χάρη τοῦ Χριστοῦ, ἀπευθύνει τόν λόγο του ὁ Ἀπόστολος: “Ἀγαπητοί ... καθό κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καί έν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιωόμενοι” (Α΄ Πέτρ. 4, 12-13)» (σημ. 12).

Παρακολουθῶ τά γεγονότα πού συμβαίνουν στήν Μέση Ἀνατολή, ὅπου ἐργάσθηκα στό παρελθόν σέ δύσκολες συνθῆκες, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου στόν Λίβανο, καί γνωρίζω τά προβλήματα πού ὑπάρχουν, καθώς ἐπίσης ἔχω πολλούς φίλους στίς περιοχές αὐτές. Ἔτσι θαυμάζω τό μαρτυρικό πνεῦμα τῶν ἀδελφῶν μας ἐκεῖ, ἀλλά καί πολλῶν ἑτεροδόξων. Τό μαρτύριό τους παραμένει στήν ἀγάπη καί τό ἔλεος τοῦ

Θεοῦ.

Πάνω στό θέμα αὐτό πρέπει νά σημειώσω μερικές σκέψεις μου, γιατί γίνεται κάποια παρερμηνεία καί οἰκουμενιστική ἐκμετάλλευση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

Κατ' ἀρχάς τό μαρτύριο εἶναι καρπός θεωρίας τοῦ Θεοῦ καί βιώσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Τό «μακάριοι ἐστέ ὅταν διώξωσι ὑμᾶς...», πού εἶπε ὁ Χριστός, συνδέεται στενά μέ ὅλους τούς προηγθέντες μακαρισμούς Του, ἥτοι τήν ταπείνωση, τό πένθος, τήν πραότητα, τήν ἐλεημοσύνη, τήν πείνα καί τήν δίψα γιά τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, τήν κάθαρση τῆς καρδιάς, τήν εἰρήνη, εἶναι συνάρτηση ὅλης τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί ὄχι μιά ἀπομονωμένη ἐνέργεια.

Ἐπειτα, τό μαρτύριο εἶναι συνάρτηση τῆς μαρτυρίας – ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ. Τό μαρτύριο χωρίς μαρτυρία-ὁμολογία τῆς ἀληθινῆς πίστεως δέν ἔχει θεολογική ἀξία, γιατί ὁ Χριστός εἶπε: «Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ι', 32), ἐνῶ ἡ μαρτυρία – ὁμολογία τῆς πίστεως χωρίς μαρτύριο ἔχει ἀξία.

Ἀκόμη, τό ὅτι μερικοὶ ἐτερόδοξοι Χριστιανοὶ χύνουν τό αἷμα τους γιά τόν Χριστό, δέν σημαίνει ὅτι ἀμνηστεύονται οἱ αἱρέσεις τῆς Ὁμολογίας στήν ὁποία ἀνήκουν. Καί αὐτό γίνεται γιατί ὑπάρχουν Χριστιανοὶ σέ ὅλες τίς Χριστιανικές Ὁμολογίες, οἱ ὁποῖοι τηροῦν τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, πιστεύουν στόν Θεό, χωρίς νά ἀποδέχονται τήν διδασκαλία τῆς Ὁμολογίας στήν ὁποία ἀνήκουν, ὅπως ἐκφράζεται στά «δογματικά της» κείμενα. Ὅπως ἐπίσης ὑπάρχουν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι δέν ζοῦν σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἐπομένως, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνεται ἐπὶ κλήση τοῦ μαρτυρίου μερικῶν ἐτεροδόξων Χριστιανῶν γιά οἰκουμενιστικούς σκοπούς καί νά συσχετίζεται τό μαρτύριο μέ τήν ἀμνήστευση τῶν ἐκκλησιολογικῶν θεολογικῶν ἀρχῶν καί τήν ἀναφορά στήν ἐπίτευξη τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Εἶναι σάν νά ἰσχυρίζεται κανεῖς ὅτι ἐπειδὴ στήν περίοδο τῶν διωγμῶν μερικοὶ εἰδωλολάτρες πίστευαν στόν Χριστό καί μαρτυροῦσαν, χωρίς νά βαπτισθοῦν προηγουμένως, ἀφοῦ αὕτη ἡ πράξη συνιστᾷ τό «βάπτισμα τοῦ αἵματος», ὅτι παρέλκει τό ὀρθόδοξο βάπτισμα, ὅταν ἐπιστρέφουν στήν Ἐκκλησία οἱ ἐκτός αὐτῆς.

Τό μαρτύριο τῶν συγχρόνων Χριστιανῶν πού ἀνήκουν σέ ὅλες τίς χριστιανικές Ὁμολογίες δέν μπορεῖ, ὅπως γράφεται ἀπό οἰκουμενιστές θεολόγους, νά «μᾶς κατευθύνει στήν ἐσχατολογική πραγματικότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταυτότητας»• δέν εἶναι «μιά ὑπόσχεση γιά τήν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν»• δέν μπορεῖ «νά διευκολύνει τήν ἀμοιβαία ἀναγνώριση, ἀκόμη καί τήν εὐχαριστιακή κοινωνία»• δέν μπορεῖ νά ὁδηγήσει «τίς Ἐκκλησίες ἔξω ἀπό τίς ἀτομικές τους

θέσεις, νά ανακτήσουν τήν ὁρατή κοινωνία καί νά ἐπικεντρωθοῦν στόν Χριστό»• δέν σημαίνει ὅτι συνιστᾷ «τήν ἀναγνώριση τοῦ πνεύματος πού “ὅπου θέλει πνεῖ” (Ίω. γ', 8) πέρα ἀπό τά ὁρατά σύνορα τῆς δικῆς μας Ἐκκλησίας»• οὔτε στό νά ὑπερβοῦμε «τίς διαιρέσεις πού ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε πραγματοποιήσει στό παρελθόν»• οὔτε βεβαίως καί στήν κατάρτιση ἐνός «οἰκουμενικοῦ μαρτυρολογίου» πού ἦταν μιά πρόταση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν!! Δηλαδή, τό μαρτύριο τῶν συγχρόνων Χριστιανῶν δέν μπορεῖ ἀπροϋποθέτως νά ὁδηγήσῃ σέ μιά ἐκκλησιαστική κοινωνία.

Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ νά ἰσχύσῃ ἡ «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν» χωρίς ἐπίκληση τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν καί διόρθωση τῶν αἱρέσεων, μόνον λόγω τοῦ «μαρτυρίου τοῦ αἵματος», οὔτε εἶναι δυνατόν νά μιλάμε γιά τήν «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν» μέσα ἀπό «τόν οἰκουμενισμό τοῦ αἵματος», μέ τήν παράβαση συγχρόνως τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

8. Ἡ «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί τοῦ Πάπα Ρώμης ἀσχολήθηκε καί μέ τό θέμα τῆς Οὐνίας. Ἐνῶ γιά τήν Οὐνία ὑπάρχουν σαφέστατες ἀπόψεις τῶν Ὁρθοδόξων ὅτι δέν δεχόμαστε αὐτόν τόν τρόπο «ένώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν», ἀλλά αὐτό μπορεῖ νά γίνη μέ τήν ἀντιμετώπιση τῶν θεολογικῶν διαφορῶν μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐν τούτοις στήν «Κοινή Δήλωση» υἱοθετοῦνται διαφορετικές ἀπόψεις. Στήν «Κοινή Δήλωση» γράφεται:

«Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ συνάντησή μας θά συμβάλει στήν εἰρήνευση ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τριβές μεταξύ τῶν Ἑλληνορύθμων Καθολικῶν (σημείωση: τῶν Οὐνιτῶν) καί τῶν Ὁρθοδόξων. Σήμερα εἶναι προφανές ὅτι ἡ μέθοδος οὐνιτισμοῦ τῶν προηγουμένων αἰώνων, πού προϋποθέτει τήν ἐπίτευξη ἐνότητας μιᾶς κοινότητας μέ μιά ἄλλη μέσῳ τῆς ἀπόσπασής της ἀπό τήν Ἐκκλησία της δέν ἀποτελεῖ τήν κατάλληλη ὁδó πρὸς τήν ἀνάκτηση τῆς ἐνότητας. Παράλληλα οἱ ἐκκλησιαστικές κοινότητες, οἱ ὁποῖες ἀναδύθηκαν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορίας, ἔχουν δικαίωμα νά ὑπάρχουν καί νά πράττουν τό πᾶν ἀπαραίτητο πρὸς κάλυψη τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν αὐτῶν, ἐπιδιώκοντας εἰρήνη μέ τούς γείτονες. Οἱ Ὁρθόδοξοι καί οἱ Ἑλληνόρρυθμοι καθολικοὶ ἔχουν ἀνάγκη νά συμφιλιωθοῦν καί νά ἀναζητήσουν τίς ἀμοιβαίως ἀποδεκτές μορφές συνυπάρξεως» (σημ. 25).

Ἀπό τό κείμενο αὐτό φαίνεται ὅτι ἡ καθιέρωση τῆς Οὐνίας γιά τήν προσέλκυση τῶν Ὁρθοδόξων στόν Ρωμαιοκαθολικισμό θεωρεῖται «ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορίας». Τό αἶτημα τῶν Ὁρθοδόξων γιά τήν κατάργηση τῆς Οὐνίας, προκειμένου νά συνεχισθῇ ὁ διάλογος μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἀπορρίπτεται, διότι πρέπει νά συνυπάρχουν καί ὅλες οἱ πλευρές νά καλύπτουν «τίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν πιστῶν αὐτῶν». Ἄλλωστε, ἀπό πολλούς θεωρεῖται ὅτι ἡ ὕπαρξη τῶν Οὐνιτῶν δέν εἶναι πρόβλημα, γιατί τώρα δίνεται ἡ δυνατότητα ἀναγνώρισεως τῶν

μυστηρίων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τῶν ἄλλων ἀρχαίων αἰρετικῶν!

9. Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος καί γιά τούς ἀνθρώπους ἄλλων Θρησκειῶν. «Δέν πρέπει οἱ διαφορετικές προσεγγίσεις τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν νά κωλύουν τούς ἀνθρώπους διαφορετικῶν θρησκειῶν νά συνυπάρχουν ἐν εἰρήνῃ καί ὁμονοίᾳ» (σημ. 13).

Βεβαίως, κανείς ἐχέφρων ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά μείνῃ ἀνάλγητος γιά τίς θρησκευτικές συγκρούσεις. Δέν μπορούμε νά συντηροῦμε θρησκευτικούς πολέμους μέ φανατισμό καί βίαιες ἐνέργειες. Σήμερα εἶναι ἀνάγκη νά γίνεται καί ὁ διαθρησκευτικός διάλογος. «Αὕτῃ τήν ταραχώδη ἐποχή ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό διαθρησκευτικό διάλογο» (σημ. 13). Ὅμως δεχόμαστε τόν διαθρησκευτικό διάλογο, μέσα ἀπό τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις. Τίποτε δέν γίνεται στήν Ἐκκλησία ἀπροϋπόθετα. Εἶναι ἀνάγκη νά γίνονται διαθρησκευτικοί διάλογοι, τονίζοντας τίς διαφορές μεταξύ τῶν Θρησκειῶν.

Ὅταν ὅμως οἱ διαθρησκευτικοί διάλογοι γίνονται μόνον μέσα ἀπό τήν προοπτική τῶν κοινῶν σημείων, τότε ὑφίσταται μεγάλο πρόβλημα. Τό μειονέκτημα τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» δέν εἶναι ὅτι γίνεται λόγος γιά «διαθρησκευτικό διάλογο», ἀλλά γιά τό ὅτι δέν γράφει κάτι πού νά τονίξῃ τίς ἀναγκαῖες προϋποθέσεις βάσει τῶν ὁποίων θά γίνονται οἱ διαθρησκευτικοί διάλογοι, ὅπως ἔκαναν διαλόγους οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μέ τόν Ἰουδαϊσμό καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μέ τόν Ἰσλαμισμό. Ὁ διαθρησκευτικός διάλογος μέ τήν παραθεώρηση τῶν θεολογικῶν, χριστολογικῶν καί ἐκκλησιολογικῶν διαφορῶν συνθέτει τόν διαθρησκευτικό οἰκουμενισμό.

10. Σέ ὅλη τήν «Κοινή Δήλωση» ὑπάρχει μιά κοινή διαπίστωση. Στήν ἐπικεφαλίδα της ὑπάρχει ἡ φράση «Κοινή Δήλωσις τοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί Πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Κυρίλλου». Ὅμως, σέ ὅλο τό περιεχόμενό του φαίνεται ὅτι συμβάλλονται δύο «παγκόσμιοι» ἡγέτες, ὁ Πάπας γιά τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας γιά τούς Ὁρθόδοξους, δηλαδή ἀποφασίζουν οἱ ἐκκλησιαστικοί ἡγέτες τῆς «Πρώτης Ρώμης» καί τῆς «Τρίτης Ρώμης», ἄν καί δέν δέχομαι αὐτήν τήν ὀρολογία «Πρώτη», «Δεύτερη» καί «Τρίτη Ρώμη».

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας δέν ἀποφασίζει μέ τόν Πάπα γιά θέματα πού ἀπασχολοῦν τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, ἀλλά γιά θέματα πού ἀφοροῦν ὅλο τόν Χριστιανικό κόσμο, ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες σέ Ἀνατολή, Δύση, Βορρᾶ καί Νότο, δηλαδή στήν Μέση Ἀνατολή, Ἀφρική, Λατινική, «λοιπές Ἠπείρους», καί τούς «πιστούς» ἄλλων θρησκειῶν καί γενικά τούς ἀνθρώπους ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας.

Αυτό δείχνει ότι ο Πατριάρχης Μόσχας κατά τις συζητήσεις με τον Πάπα και στην απόφαση αυτή, θεωρεί στην πραγματικότητα τον έαυτό του ως «Πρώτο» της Ὁρθοδοξίας, υποσκελίζοντας με τον τρόπο αυτόν τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Αυτό φαίνεται και στα διορθόδοξα και διεκκλησιαστικά θέματα, όπως το θέμα της Ούκρανίας (σημ. 26 και 27). Δηλαδή, το θέμα της Ούκρανίας ο Πατριάρχης Μόσχας το συζητά με τον Πάπα, ένδεχομένως για να προκαταλάβει αποφάσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Μέσα σε αυτήν την προοπτική της «Κοινής Δηλώσεως» ασχολούνται οι δύο «Παγκόσμιοι Ἡγέτες» με κοινά και παγκόσμια προβλήματα, όπως: «Καλούμε τη διεθνή κοινότητα να λάβει άμεσα μέτρα προς αποτροπή του περαιτέρω έκτοπισμού των Χριστιανών από τη Μέση Ἀνατολή. Ὑψώνοντας τη φωνή μας υπέρ των διωγμένων Χριστιανών, συμπάσχουμε με την δυστυχία των όπαδων των λοιπών θρησκευτικών παραδόσεων, οι οποίοι πέφτουν θύματα του έμφυλίου, του χάους και της τραυματικής βίας» (σημ. 9)• ασχολούνται με την επικράτηση της κοινωνικής ειρήνης (σημ. 10)• με «τήν επιστροφή των προσφύγων στις οίκες τους, διά την έπούλωση των τραυματιών» (σημ. 11)• με τις «συνθήκες άκραίας φτώχειας» (σημ. 17)• με τους μετανάστες, τον καταναλωτισμό που «έξαντλεϊ ραγδαίως τους πόρους του πλανήτη μας» με την «αύξανόμενη άνισότητα στο τρόπο διανομής των επιγείων αγαθών» ή οποία «αυξάνει το αίσθημα άδικίας του συστήματος των διεθνών σχέσεων, το οποίο ανάδύεται» (σημ. 17) κ.ά.

Φαίνεται καθαρά ότι ο Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος υπέγραψε την «Κοινή Δήλωση» ως θρησκευτική και πολιτική υπερδύναμη, ως εκπρόσωπος των άλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιών, χωρίς όμως να λάβει έξουσιοδότηση, υποκαθιστώντας και αντικαθιστώντας τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Φαίνεται σαν να έχη χαθῆ ή λεγομένη Δεύτερη Ρώμη (ή Νέα Ρώμη) και να όμιλῆ ή «Τρίτη Ρώμη» με την «Πρώτη Ρώμη», οι δύο Παγκόσμιοι Χριστιανοί Ἡγέτες και δύο πολιτικοί Ὅργανισμοί.

Από την σύντομη και περιεκτική αυτή ανάλυση της «Κοινής Δηλώσεως» μεταξύ του Πάπα Φραγκίσκου και του Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου φαίνεται ότι οι θέσεις της «Κοινής Δηλώσεως» είναι μιά κακή μορφή των αποφάσεων της «Ἀγίας και Μεγάλης Συνόδου» στο Κολυμπάρι Χανίων Κρήτης που συνεκλήθη λίγους μήνες μετά την «Κοινή Δήλωση» στην Ἀβάνα της Κούβας, ήτοι τον Ἰούνιο 2016, στην οποία δέν παρευρέθη ο Πατριάρχης Μόσχας.

Και πῶς θά μπορούσε να παρευρεθῆ, όταν πρίν λίγους μήνες (Φεβρουάριος 2016) είχε ήδη αποφασίσει μόνος του και μάλιστα με τον Πάπα, τον άλλον Παγκόσμιο Ἡγέτη, εκπροσωπώντας χωρίς έξουσιοδότηση όλες τις Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες και

υποκαθιστώντας τόν Οίкуμενικό Πατριάρχη; Καί πῶς μποροῦσε ὕστερα ἀπό αὐτή τήν συνάντηση «κορυφῆς» μέ τόν Πάπα Φρασκίσκο καί τήν «Κοινή Δήλωση» πού ἔκανε μαζί του, νά παρευρεθῇ στήν Σύνοδο τοῦ Κολυμπαρίου τῆς Κρήτης καί νά κατέχη τήν πέμπτη θέση;

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας κινεῖται ἐλεύθερα ὡς ἐκκλησιαστικός καί πολιτικός ἡγέτης καί ἐκφράζει τίς οἰкуμενιστικές του θέσεις, ἀναιρώντας τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθόδοξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν», πού ἔγινε στήν Μόσχα τό 1948.

Φαίνεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Μόσχας λαμβάνει κατά καιροῦς διάφορες ἀποφάσεις γιά ἐκκλησιολογικά θέματα, σύμφωνα μέ τίς συνθηκес κάθε ἐποχῆς.

Τό πρόβλημα, ὅμως, εἶναι ὅτι οἱ ἀντιοικουμενιστικοί θεολόγοι, ἐνῶ κατακρίνουν τόν Οἰкуμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο καί τήν Σύνοδο τῆς Κρήτης, ὅχι μόνον ἀμνηστεύουν τίς χειρότερες ἀπόψεις τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, ἀλλά καί τόν στηρίζουν σέ βάρος τοῦ Οἰкуμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὐτό εἶναι ἕνα θέμα ἐρμηνείας ἀπό κάθε πλευρά.

Ὅπως διευκρίνισα στήν ἀρχή τοῦ κειμένου αὐτοῦ, τό κάνω καί στό τέλος, ὅτι ὅσα παρουσιάσθηκαν πιό πάνω δέν ἀφοροῦν τόν ὀρθόδοξο ρωσικό λαό καί τούς ἁγίους Χριστιανούς, Μοναχοὺς καί Κληρικούς πού ἔζησαν καί ζοῦν στήν Ρωσία, τούς ὁποίους ἀγαπῶ καί σέβομαι γιά τήν ὀρθόδοξη ὁμολογία τους, τό μαρτύριό τους καί τήν ἀσκητική τους ζωή, καί τούς ὁποίους συχνά ἐπικαλοῦμαι στά κείμενά μου καί στίς ὁμιλίες μου.